RAPORT DE EXPERTIZĂ

La proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (perfecționarea mecanismului de confiscare a bunurilor infracționale)

Tipul actului vizat de proiect:

Înregistrat cu nr.

Domeniul:

din:

I. EVALUAREA GENERALĂ

1. Autor al actului normativ este Guvernul , autor nemijlocit - Ministerul Justiţiei

2. Categoria actului normativ propus: Lege organică , ceea ce corespunde/nu corespunde art.72 din Constituţie şi Legii 100/2017 privind actele normative.

Expertul nu are obiecţii la categoria actului

3. Scopul promovării proiectului

Prin proiect, se propune modificarea:
- Codului penal al Republicii Moldova, nr. 985/2002;
- Codului de procedură penală al Republicii Moldova, nr. 122/2003;
- Codului de executare al Republicii Moldova, nr. 443/2004;
- Legii cu privire la asistența juridică internațională în materie penală, nr. 371/2006;
- Legii privind activitatea specială de investigații, nr. 59/2012;
- Legii cu privire la Procuratură, nr. 3/2016;
- Legii privind Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale, nr. 48/2017.

Prin proiect, se transpun parțial prevederi din:
- Regulamentul (UE) 2018/1805 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 noiembrie 2018 privind recunoașterea reciprocă a ordinelor de indisponibilizare și de confiscare (CELEX: 32018R1805), publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 303 din 28 noiembrie 2018;
- Directiva (UE) 2024/1260 a Parlamentului European și a Consiliului din 24 aprilie 2024 privind recuperarea și confiscarea activelor (CELEX: 32024L1260), publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene seria L din 2 mai 2024 (în continuare - Directiva).

Potrivit Notei de fundamentare, scopul urmărit prin proiect este fortificarea mecanismului de urmărire și identificare a bunurilor infracționale pentru a sprijini organele responsabile de confiscare si executare efectivă a confiscării, precum si asigurarea masurilor de gestionare si planificare a activelor, prin alinierea cadrului normativ național la standardele legislației UE.

4. Respectarea transparenței decizionale

Autorul a respectat prevederile Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional. În ceea ce privește Parlamentul, Legislativul a aprobat proiectul în prima lectură înainte de a-l supune consultărilor publice.

Etapele transparenței procesului decizional nu au fost respectate

Termenele de plasare și consultare a proiectului au fost respectate

Sinteza recomandărilor pe pagina web a autorului a fost plasata

II. FUNDAMENTAREA PROIECTULUI

5. Structura notei informative

Structura Notei de fundamentare nu corespunde structurii stabilite de Anexa nr. 1 la Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative.

Nota informativă nu corespunde structurii

6. Suficienţa argumentării.

Proiectul nu este suficient de argumentat. Astfel, Proiectul ar necesita o argumentare suplimentară în ceea ce privește:
- descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative;
- analiza impactului de reglementare;
- măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ.

Nota de fundamentare nu conține date statistice, care ar releva problemele instituționale cu care se confruntă autoritățile în domeniul vizat. Pentru acest motiv, în lipsa nei evaluări a cadrului instituțional aferent, în Analiza detaliată a prevederilor, cu excepția a câtorva prevederi, nu vom aborda aspecte ce țin de statutul autorităților și raporturile interdepartamentale.

Argumentarea nu e suficientă

7. Compatibilitatea cu legislaţia comunitară şi alte standarde internaţionale.

Proiectul necesită mai multe îmbunătățiri din perspectiva prevederilor Directivei (pentru mai multe detalii, a se vedea Analiza detaliată a prevederilor).

Nota / proiectul conţine referinţe la acquis-ul comunitar

Nota / proiectul nu conţine referinţe la alte standarde internaţionale relevante

8. Fundamentarea economico-financiară.

Implementarea proiectului nu pare să necesite cheltuieli financiare suplimentare.

Implementarea proiectului nu presupune cheltuieli financiare

Nota informativă nu conține fundamentarea economico-financiară

9. Analiza impactului de reglementare.

Proiectul ar necesita analiza impactului de reglementare, care ar cuprinde alte aspecte, decât impactul financiar și argumentarea costurilor estimative, aspecte solicitate prin Anexa nr. 1 la Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative.

Analiza impactului de reglementare a proiectului nu este necesară

Analiza impactului de reglementare a proiectului nu este suficient argumentată/documentată

10. Analiza ex-ante.

Analiza ex-ante a proiectului nu este necesară

Analiza ex-ante a proiectului nu este suficient argumentată/documentată

III. EVALUAREA DE FOND

11. Stabilirea şi promovarea unor interese / beneficii.

Proiectul nu stabilește/promovează interese/beneficii de grup sau particulare, care ar fi fără vreo justificare.

Proiectul nu promovează interese, beneficii

Promovarea intereselor/beneficiilor nu se face cu respectarea interesului public

12. Prejudicii aduse prin aplicarea actului.

La aplicare, proiectul nu va aduce prejudicii

Prejudicierea intereselor/beneficiilor nu se face cu respectarea interesului public

13. Vulnerabilitatea proiectului din perspectiva drepturilor omului

Proiectul, pornind de la esența prevederilor propuse, are un potențial înalt de vulnerabilitate din perspectiva drepturilor omului. În acest context, proiectul necesită îmbunătățiri esențiale (pentru mai multe detalii, a se vedea Analiza detaliată a prevederilor).

Proiectul nu respectă drepturile/libertăţile

14. Compatibilitatea proiectului cu prevederile cadrului normativ național

Proiectul conține coliziuni în raport cu cadrul normativ național (pentru mai multe detalii, a se vedea Analiza detaliată a prevederilor).

Proiectul nu este compatibil cadrului normativ naţional

15. Analiza detaliată a prevederilor

Nr. obiecției	Art.	Text	Obiecții	Elemente de coruptibilitate/vulnerabilitate	Recomandări

1	Art. I pct. 1 – redacția art. 106 din Codul penal	Art. I. – Codul penal al Republicii Moldova nr. 985/2002 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr. 72-74, art. 195), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: 1. Articolele 106 și 106/1 vor avea următorul cuprins: „Articolul 106. Confiscarea specială (1) Confiscarea specială constă în trecerea, forțată și gratuită, în proprietatea statului a bunurilor indicate la alin. (2). În cazul în care aceste bunuri nu mai există, nu pot fi găsite, nu pot fi recuperate sau confiscarea acestora este imposibilă din orice alt motiv, se confiscă prioritar un alt bun cu valoare echivalentă, iar în lipsa acestuia, contravaloarea lor. (2) Sunt supuse confiscării speciale bunurile (inclusiv valorile valutare): a) utilizate sau destinate pentru săvârșirea unei infracțiuni; b) rezultate din infracțiuni, precum și orice venituri sau foloase ce derivă din astfel de bunuri; c) date pentru a determina săvârșirea unei infracțiuni sau pentru a-l răsplăti pe infractor; d) deținute contrar dispozițiilor legale; e) convertite sau transformate, parțial sau integral, din bunurile rezultate din infracțiuni și din veniturile sau foloasele de la aceste bunuri; f) care constituie obiectul infracțiunilor de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului. (3) Dacă bunurile indicate la alin. (2) au fost comasate cu bunurile dobândite legal, se	La alin. (2) - În conformitate cu art. 132/1 din Codul penal, prin bunuri, în sensul art. 106, 106/1, 243 și 279, se înțeleg mijloace financiare, orice categorie de valori (active) corporale sau incorporale, mobile sau imobile, tangibile sau intangibile, precum și acte sau alte instrumente juridice sub orice formă, inclusiv în format electronic ori digital, care atestă un titlu ori un drept, inclusiv orice cotă (interes) cu privire la aceste valori (active). Potrivit art. 3 din Legea nr. 62/2008 privind reglementarea valutară, prin termenul „valori valutare” se înțeleg numerar în valută străină și în monedă națională, valori mobiliare materializate și instrumente de plată exprimate în valută străină și în monedă națională. Astfel, în sensul legii penale, termenul „bunuri” cuprinde termenul „valori valutare”, motiv pentru care specificarea „inclusiv valorile valutare” este superfluă. Specificarea este superfluă și din perspectiva Directivei, care, pornind de la art. 3, definește termenul „bunuri” ca bunuri de orice fel, corporale sau necorporale, mobile sau imobile, inclusiv criptoactivele, și actele sau instrumentele juridice sub orice formă, care dovedesc un titlu sau un drept asupra acestor bunuri. La alin. (2) lit. d) – în condițiile art. 12 din Directivă, statele membre trebuie să ia măsurile necesare pentru a permite confiscarea, totală sau parțială, a instrumentelor și a produselor provenite din săvârșirea unei infracțiuni pentru care s-a pronunțat o hotărâre definitivă de condamnare, chiar și în urma unor proceduri in absentia. În sensul art. 3 din Directivă, „produse” înseamnă orice avantaj economic obținut direct sau indirect din săvârșirea unei infracțiuni, constând în orice tip de bun și incluzând orice reinvestire sau transformare ulterioară a produselor directe, precum și orice beneficiu de valoare, iar „instrumente” înseamnă orice bun utilizat sau destinat a fi	Array	Reconsiderarea prevederilor în sensul obiecțiilor.

2	Art. I pct. 1 – redacția art. 106/1 din Codul penal	Articolul 106/1. Confiscarea extinsă (1) Sunt supuse confiscării extinse și alte bunuri decât cele indicate la art. 106, în cazul în care persoana este bănuită, învinuită, inculpată sau condamnată pentru comiterea infracțiunilor prevăzute la art. 140/1-142, 144, 158, art. 164 alin. (2) lit. f), art. 165-168, art. 171 alin. (2) lit. a) și alin. (3) lit. a), art. 172 alin. (2) lit. a) și alin. (3) lit. a), art. 173 alin. (2), art. 174-175/1, 181/1-181/3, 186-191, 206, 208-208/2, 214/1, 217-217/4, 218-220/1, 223-233, 236-246/1, art. 247 alin. (2), art. 248-253, 257, 259-260/6, 260/8, 275, 278-280, 282-286, 289-290, 292, 295-295/2, 302, 324-329, 330/2, 332-335/1, 342, 343, 361 și 362/1, dacă fapta este de natură să genereze un beneficiu economic. (2) Confiscarea extinsă se dispune dacă sunt întrunite cumulativ următoarele condiții: a) valoarea bunurilor dobândite de persoana bănuită, învinuită, inculpată sau condamnată, în ultimii 5 ani înainte și, dacă este cazul, după momentul săvârșirii infracțiunii, până la data emiterii actului de sesizare a instanței, depășește cu mai mult de 20 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărâre de Guvern, veniturile dobândite licit de aceasta. Dacă este comisă o infracțiune continuă, este luată în considerare și perioada până la sfârșitul activității infracționale; b)	La alin. (1) – redacția propusă trebuie revizuită. Prin recitalul (10) din Directivă, statele membre sunt încurajate, in special, să se asigure că în domeniul de aplicare al Directivei sunt incluse infracțiunile de contrafacere si piraterie a produselor, trafic ilicit de bunuri culturale, fals și uz de fals în înscrisuri oficiale, omor sau vătămare corporală gravă, trafic ilicit de organe și țesuturi umane, răpire, lipsire de libertate în mod ilegal sau luare de ostatici, furt organizat sau tâlhărie, racket și extorcare de fonduri, trafic de vehicule furate, infracțiunile fiscale legate de impozitele directe si impozitele indirecte, incendierea cu intenție, frauda si înșelăciunea, traficul ilicit de materiale nucleare sau radioactive si infracțiunile care intră în sfera de competența a Curții Penale Internaționale. Directiva nu impune statelor membre obligația de a introduce sau de a menține vreo infracțiune. Infracțiunile trebuie incluse în domeniul de aplicare al Directivei, în măsura în care sunt săvârșite în cadrul unei organizații criminale, în vederea acoperirii câștigurilor ilicite provenite din activitățile infracționale desfășurate în general de organizații criminale. Autorul proiectului, pe de o parte, include, în categoria infracțiunilor pentru comiterea cărora poate fi aplicată confiscarea extinsă, infracțiunile privind viața sexuală (Violul (art. 171 din Codul penal), acțiuni cu caracter sexual neconsimțite (art. 172 din Codul penal), hărțuirea sexuală (art. 173 din Codul penal), actul sexual cu o persoană care nu a împlinit vârsta de 16 ani (art. 174 din Codul penal), acțiuni cu caracter sexual săvârșite cu o persoană care nu a împlinit vârsta de 16 ani (art. 175 din Codul penal), ademenirea minorului în scopuri sexuale (art. 175/1 din Codul penal). Toate aceste fapte, de regulă, nu sunt de natură să genereze beneficiu economic. De altfel, pentru fapta incriminată prin art. 175 alin. (1) din Codul	Array	Reconsiderarea prevederilor în sensul obiecțiilor.

3	Art. I pct. 2 - redacția art. 106/2 propus spre completare în Codul penal	Se completează cu articolul 106/2 cu următorul cuprins: „Articolul 106/2. Confiscarea aplicată terților (1) Bunurile obiect al confiscării speciale sau confiscării extinse ce au fost transferate de către bănuit, învinuit, inculpat sau condamnat unor persoane terțe fizice sau juridice sau care au fost dobândite de către acestea de la bănuit, învinuit, inculpat sau condamnat se confiscă în condițiile alin. (2) și (3). (2) Confiscarea bunurilor menționate la alin. (1) este posibilă în una dintre următoarele situații: 1) persoanele terțe fizice sau juridice știau sau ar fi trebuit să știe că: a) bunurile transferate sau dobândite corespund bunurilor prevăzute la art. 106 alin. (2) și art. 106/1 alin. (2); sau b) scopul transferului sau dobândirii bunurilor era evitarea confiscării, inclusiv atunci când transferul sau achiziția a avut loc în mod gratuit sau în schimbul unei sume de bani care este în mod clar disproporționată în raport cu valoarea de piață a bunului; 2) bunurile au fost dobândite de către persoanele terțe fizice sau juridice ori au fost transferate unor persoane terțe fizice sau juridice în timp ce rămâneau în proprietatea efectivă al bănuitului, învinuitului, inculpatului sau condamnatului. (3) Confiscarea specială și confiscarea extinsă nu poate fi aplicată bunurilor deținute de persoanele terțe fizice	La alin. (2) pct. 2) – se operează cu sintagma „proprietate efectivă”, care, pornind de la propunerea de la art. II, pct. 1 din Proiect, va fi definită, în art. 6 pct. 37/2 din Codul de procedură penală, ca „situație în care o persoană, acționând în calitate de beneficiar efectiv, exercită un control asupra unui bun deținut în proprietate de o altă persoană, care se manifestă prin posibilitatea de a întreprinde acțiuni (direct sau prin intermediul altei persoane) identice în fond cu dreptul de a dispune de bunul respectiv, fără a obține o aprobare prealabilă din partea proprietarului, precum și de a primi veniturile sau alte produse ale bunului respectiv, în locul proprietarului. Persoana este considerată beneficiar (proprietar) efectiv al bunului și în cazul în care acesta a fost dobândită de o altă persoană la indicația sa sau pe cheltuiala sa.”. Termenul nu este unul potrivit. „Proprietatea” nu poate fi definită ca „situație”. Definiția se potrivește mai bine termenului „control efectiv”, termen cu care operează și Directiva în art. 13 (Confiscarea aplicată terților). Reținem obiecția și pentru art. II pct. 1 – redacția pct. 37/2, propus spre completare la art. 6 din Codul de procedură penală.	Array	Reconsiderarea prevederilor în sensul obiecțiilor.

4	Art. II pct. 5 - modificarea art. 159 din Codul de procedură penală	Art. II. – Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 248-251, art. 699), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: 5. La articolul 159, alineatul (5) se completează cu următorul text: „În cazul în care numerarul în monedă națională sau în valută străină nu conține semnele componenței de infracțiune, acesta se depune pe contul administrat de Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale.”	Normele necesită a fi justificate – sunt necesare completări care ar specifica condițiile și scopul ridicării numerarului care nu conține semne individuale în urma săvârșirii infracțiunii.	Array	Reconsiderarea prevederilor în sensul obiecțiilor.

5	Art. II pct. 13 – redacția art. 206/2 din Codul de procedură penală	Articolul 206/2. Informarea persoanelor despre punerea bunurilor sub sechestru (1) Hotărârea judecătorească cu privire la punerea bunurilor sub sechestru se aduce la cunoștință proprietarului sau posesorului acestor bunuri în ordinea prevăzută la art. 207. (2) Odată cu aducerea la cunoștință a hotărârii judecătorești cu privire la punerea bunurilor sub sechestru, proprietarul sau posesorul acestor bunuri este informat în scris despre dreptul de a cunoaște motivele care au stat la baza aplicării sechestrului, de a fi asistat de un apărător, de a solicita vânzarea anticipată, scoaterea sau înlocuirea bunurilor puse sub sechestru, de a fi audiat înainte de valorificarea bunurilor puse sub sechestru, de a contesta punerea bunurilor sub sechestru. (3) Pentru motive care justifică existența riscului de împiedicare a desfășurării normale a urmăririi penale, aducerea la cunoștință a hotărârii judecătorești cu privire la punerea bunurilor sub sechestru poate fi amânată pentru un termen de până la 30 de zile de către judecătorul de instrucție sau instanța de judecată, la demersul motivat al procurorului, cu posibilitatea prelungirii motivate a termenului respectiv, însă nu mai mult de 6 luni. Fiecare prelungire a	La alin. (4) – Este de recomandat extinderea cercului persoanelor care urmează a fi informate despre bunurile puse sub sechestru. Directiva, în art. 23, operează cu termenul „persoane afectate”, prin care, în sensul art. 3 din Directivă, se înțelege: o persoană fizică sau juridică împotriva căreia se emite un ordin de indisponibilizare sau un ordin de confiscare; o persoană fizică sau juridică care deține bunuri care fac obiectul unui ordin de indisponibilizare sau al unui ordin de confiscare; un terț ale cărui drepturi în legătură cu bunurile care fac obiectul unui ordin de indisponibilizare sau al unui ordin de confiscare sunt direct prejudiciate prin respectivul ordin; o persoană fizică sau juridică ale cărui bunuri fac obiectul unei valorificări anticipate în temeiul articolului 21 din Directivă. Reținem obiecția pentru tot cuprinsul proiectului. Pentru a da claritate și previzibilitate normelor, este de recomandat clarificarea termenilor „sarcină disproporționată” și „anunț public”.	Array	Reconsiderarea prevederilor în sensul obiecțiilor.

6	Art. II pct. 14 – modificarea art. 207 din Codul de procedură penală	Articolul 207: se completează cu alineatul (1/1) cu următorul cuprins: „(1/1) Dacă drepturile reale asupra bunului pus sub sechestru sunt supuse înregistrării într-un registru de publicitate, organul de urmărire penală, în cazul sechestrului aplicat de acesta, sau procurorul, în cazul sechestrului aplicat de judecătorul de instrucție ori instanța de judecată, expediază imediat către deținătorul sau gestionarul registrului respectiv extrasul din ordonanța sau, după caz, hotărârea judecătorească cu privire la punerea bunurilor sub sechestru. Deținătorul sau gestionarul registrului de publicitate notează o mențiune despre aplicarea sechestrului bunurilor în registrul respectiv, imediat după recepționarea extrasului din ordonanță sau a hotărârii judecătorești cu privire la punerea bunurilor sub sechestru și informează despre acest fapt organul de urmărire penală sau, după caz, procurorul.”; alineatul (2) va avea următorul cuprins: „(2) Punerea bunurilor sub sechestru la faza judecării cauzei se efectuează de către ofițerul de urmărire penală din cadrul Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale.”; la alineatul (3), cuvintele „costul aproximativ al” se substituie cu cuvintele „valoarea aproximativă a”; la alineatul (5): dispoziția va avea	La alin. (1/1) – se operează cu termenul „registru de publicitate”, termen care nu este unul definit de cadrul normativ, dar nici de proiect. La alin. (2) – se operează cu expresia „ofițerul de urmărire penală din cadrul Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale”. În primul rând, nu este clar în ce măsură pot fi puse în sarcina unui ofițer de urmărire penală a unor atribuții la faza judecării cauzei. În sensul art. 1 alin. (1) din Legea nr. 333/2006 privind statutul ofițerului de urmărire penală, ofițerul de urmărire penală este persoana care, în numele statului și în limitele competenței sale, efectuează nemijlocit urmărirea penală în cauzele penale și exercită alte activități prevăzute expres de lege. În al doilea rând, este confuză atribuirea ofițerului de urmărire penală la Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale. Or, Agenția nu este autoritate în cadrul căreia ar putea fi constituit organ de urmărire penală. Potrivit art. 4 alin. (1) din Legea nr. 333/2006, ofițerii de urmărire penală sunt desemnați și își desfășoară activitatea în organele de urmărire penală constituite conform legii, în cadrul Ministerului Afacerilor Interne, Serviciului Vamal, Serviciului Fiscal de Stat și Centrului Național Anticorupție. Sistemul organelor de urmărire penală include, după caz, departamente, direcții generale, direcții, secții, servicii sau birouri de urmărire penală constituite în cadrul instituțiilor menționate supra și al subdiviziunilor teritoriale ale acestora. Angajații unor alte subdiviziuni din instituțiile menționate supra pot avea atribuții de ofițer de urmărire penală numai în cazul desemnării lor prin ordonanță a procurorului, la propunere ofițerului de urmărire penală. Legea face distincția între „ofițer de urmărire penală” și „a avea atribuții de ofițer de urmărire penală”. Reținem obiecția pentru tot cuprinsul Proiectului, inclusiv pentru prevederile propuse la art. II	Array	Reconsiderarea prevederilor în sensul obiecțiilor.

7	Art. II pct. 14 – modificarea art. 207 din Codul de procedură penală	Articolul 207: se completează cu alineatul (1/1) cu următorul cuprins: „(1/1) Dacă drepturile reale asupra bunului pus sub sechestru sunt supuse înregistrării într-un registru de publicitate, organul de urmărire penală, în cazul sechestrului aplicat de acesta, sau procurorul, în cazul sechestrului aplicat de judecătorul de instrucție ori instanța de judecată, expediază imediat către deținătorul sau gestionarul registrului respectiv extrasul din ordonanța sau, după caz, hotărârea judecătorească cu privire la punerea bunurilor sub sechestru. Deținătorul sau gestionarul registrului de publicitate notează o mențiune despre aplicarea sechestrului bunurilor în registrul respectiv, imediat după recepționarea extrasului din ordonanță sau a hotărârii judecătorești cu privire la punerea bunurilor sub sechestru și informează despre acest fapt organul de urmărire penală sau, după caz, procurorul.”; alineatul (2) va avea următorul cuprins: „(2) Punerea bunurilor sub sechestru la faza judecării cauzei se efectuează de către ofițerul de urmărire penală din cadrul Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale.”; la alineatul (3), cuvintele „costul aproximativ al” se substituie cu cuvintele „valoarea aproximativă a”; la alineatul (5): dispoziția va avea	La alin. (7) – prevederile sunt confuze. Or, pornind de la redacția propusă a alin. (5), textul normativ nu va mai prevedea că executorul judecătoresc întocmește lista de inventariere.	Array	Reconsiderarea prevederilor în sensul obiecțiilor.

8	Art. II pct. 15 – modificarea art. 207/1 din Codul de procedură penală	La articolul 207/1: în denumirea articolului, după cuvântul „valorificare” se introduce cuvântul „anticipată”; se completează cu punctul 1/1) cu următorul cuprins: „1/1) administrarea bunului necesită condiții speciale și expertiză care nu sunt ușor accesibile”.	La pct. 1/1) – textul este preluat din art. 21 din Directivă, însă, operează cu expresia „care nu este ușor accesibilă”, aceasta referindu-se, în exclusivitate, la expertiză. În opinia noastră, pentru a da claritate și previzibilitate normelor, prevederile ar trebui concretizate: care condiții sunt speciale și care expertiză este greu accesibilă.	Array	Reconsiderarea prevederilor în sensul obiecțiilor.

9	Art. II pct. 16 - la redacția art. 207/2 din Codul de procedură penală	La articolul 207/2: alineatul (2) va avea următorul cuprins: „(2) Demersul procurorului cu privire la valorificarea bunurilor sechestrate și scoaterea acestora de sub sechestru se examinează în ședință de judecată cu participarea obligatorie a procurorului și cu citarea proprietarului sau posesorului bunurilor puse sub sechestru sau a persoanelor ale căror drepturi sau interese pot fi afectate. Neprezentarea părților legal citate nu împiedică examinarea demersului. În ședința de judecată se aduce la cunoștința părților demersul procurorului cu privire la valorificarea bunurilor sechestrate și scoaterea de sub sechestru a acestora și se informează despre drepturile prevăzute la art. 206/2 alin. (2).”; se completează cu alineatul (2/1) cu următorul cuprins: „(2/1) Judecătorul emite o încheiere motivată în termen de cel mult 30 de zile de la înaintarea demersului. Scoaterea bunurilor de sub sechestru se dispune doar în cauza penală în cadrul căreia a fost dispusă valorificarea bunurilor sechestrate. Recursul se examinează în termen de 5 zile și suspendă executarea încheierii.”; la alineatul (3), textul „ , doar în cazul bunurilor transmise spre administrare conform art. 229/6” se exclude; se completează cu alineatele (5) și (6) cu următorul conținut: „(5) În cazul	La alin. (2) – prevederile necesită o conformare normelor din art. 22 alin. (2) din Directivă, statele membre trebuie să asigure că interesele persoanei afectate sunt luate în considerare la emiterea unui ordin de valorificare anticipată, inclusiv dacă bunul care urmează să fie vândut este ușor de înlocuit. Cu excepția cazurilor în care persoana afectată s-a sustras de la procedură sau nu poate fi localizată, statele membre se asigură că persoanei afectate i se trimite o notificare în acest sens și că, cu excepția cazurilor de urgență, i se oferă posibilitatea de a fi audiată înainte de valorificare. Persoanei afectate i se oferă posibilitatea de a solicita valorificarea bunului. Astfel, valorificarea anticipată ar putea fi dispusă în lipsa persoanei afectate doar dacă aceasta nu poate fi localizată sau s-a sustras de la procedură, precum și în cazuri de urgență. Reținem obiecția pentru tot cuprinsul proiectului. La alin. (5) – se utilizează cuvântul „poate” – factor coruptibil per se. Pentru a oferi precizie normei, este de recomandat specificarea cazurilor când Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale transmite bunurile sechestrate către Serviciul Fiscal de Stat.	Array	Reconsiderarea prevederilor în sensul obiecțiilor.

10	Art. II pct. 17 – redacția art. 208 din Codul de procedură penală	Articolul 208 va avea următorul cuprins: „Articolul 208. Păstrarea bunurilor puse sub sechestru (1) Bunurile puse sub sechestru, de regulă, se ridică, cu excepția imobilului, a celor care prin natura lor nu pot fi ridicate și a obiectelor cu dimensiuni mari. (2) Obiectele ridicate se sigilează și se păstrează de către organul la al cărui demers bunurile au fost puse sub sechestru, cu excepțiile prevăzute de prezentul cod. În situația în care este necesară conservarea valorii bunurilor sechestrate, acestea se transmit pentru administrare Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale. (3) Metalele prețioase, pietrele prețioase și articolele din ele, obiectele de artă se transmit spre păstrare Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale. (4) Numerarul în monedă națională și în valută străină se depun pe contul Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale. (5) Bunurile puse sub sechestru care nu au fost ridicate se lasă pentru păstrare proprietarului sau posesorului ori unui membru adult al familiei lui, căruia i-a fost explicată răspunderea penală, prevăzută la art. 251 din Codul penal, pentru însușirea, înstrăinarea, substituirea sau tăinuirea acestor bunuri și despre aceasta de la el se ia un angajament scris. Organul de urmărire	La alin. (5) – Ar fi de recomandat reconsiderarea normelor – art. 251 din Codul penal nu incriminează fapta de substituire a bunului pus sub sechestru.	Array	Reconsiderarea prevederilor în sensul obiecțiilor.

11	La art. II pct. 18 – redacția art. 209 din Codul de procedură penală	Articolul 209 va avea următorul cuprins: „Articolul 209. Contestarea punerii bunurilor sub sechestru (1) Punerea bunurilor sub sechestru poate fi contestată de către bănuit, învinuit, inculpat sau de către persoanele care consideră că aplicarea sechestrului asupra bunurilor lor este nejustificată, în termen de 10 zile de la data aducerii la cunoștință a hotărârii judecătorești cu privire la punerea bunului sub sechestru. (2) Contestarea punerii bunurilor sub sechestru sau recursul înaintat nu suspendă executarea acestei măsuri.”	Proiectul necesită o reconsiderare în partea ce ține de garanțiile oferite persoanelor afectate de indisponibilizarea și confiscarea bunurilor în sensul art. 24 din Directivă. Astfel, statele membre trebuie să se asigure că persoanele afectate au dreptul la o cale de atac efectivă și la un proces echitabil, în vederea exercitării drepturilor lor. Statele membre trebuie să se asigure că drepturile la apărare, inclusiv dreptul de a consulta dosarul, dreptul de a fi audiat cu privire la aspecte de drept și de fapt și, după caz, dreptul la interpretare și traducere, sunt garantate persoanelor afectate. Dreptul de a consulta dosarul poate fi limitat la documentele legate de măsura de indisponibilizare sau de confiscare, cu condiția că persoanele afectate să aibă acces la documentele necesare pentru exercitarea dreptului lor la o cale de atac efectivă. În cazul în care persoana suspectată sau acuzată se sustrage de la procedură, statele membre trebuie să ia toate măsurile rezonabile pentru a garanta posibilitatea efectivă ca respectiva persoană să își poată exercita dreptul de a contesta ordinul de confiscare, să fie citată pentru a lua parte la procedura de confiscare sau să depună eforturi rezonabile pentru ca aceste proceduri să fie aduse la cunoștința persoanei în cauză. Statele membre trebuie să adopte prevederi în temeiul cărora persoana ale cărei bunuri sunt afectate să aibă posibilitatea efectivă de a contesta ordinul de confiscare, inclusiv circumstanțele relevante ale cauzei și probele disponibile pe care se bazează concluziile, în conformitate cu procedurile prevăzute în dreptul intern. Statele membre trebuie să adopte prevederi în temeiul cărora o persoană afectată să aibă posibilitatea efectivă de a contesta un ordin de valorificare anticipată și să acorde persoanelor afectate toate drepturile procedurale necesare pentru exercitarea	Array	Reconsiderarea prevederilor în sensul obiecțiilor.

12	Art. II pct. 25 – redacția art. 229/3 din Codul de procedură penală	Articolul 229/3 va avea următorul cuprins: „Articolul 2293. Indisponibilizarea și administrarea bunurilor infracționale (1) Indisponibilizarea bunurilor infracționale constă în măsurile imediate ce trebuie luate atunci când acest lucru este necesar pentru a asigura o eventuală confiscare specială sau extinsă, reparare a prejudiciului cauzat de infracțiune statului, executare a pedepsei amenzii sau compensare a cheltuielilor judiciare. (2) Bunurile infracționale identificate se indisponibilizează, după caz, prin ordonanța organului de urmărire penală cu autorizația judecătorului de instrucție, încheierea instanței de judecată de punere sub sechestru ori prin ordinul de înghețare emis în condițiile Legii nr. 48/2017 cu privire la Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale. (3) Administrarea bunurilor sechestrate, și anume depozitarea, întreținerea și gestionarea bunurilor sechestrate care necesită conservarea valorii bunurilor respective, sunt asigurate de către Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale în baza regulamentului aprobat de Guvern. (4) Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale asigură, în condițiile legii, evidența bunurilor infracționale indisponibilizate și măsurile de	La alin. (2) – în partea ce ține de ordinul de înghețare emis în condițiile Legii nr. 48/2017 cu privire la Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale - ar fi de recomandat reconsiderarea cadrului normativ relevant din perspectiva art. 24 alin. (3) din Directivă, care prevede, că în cazul în care ordinul de indisponibilizare a fost emis de o autoritate competentă care nu este o autoritate judiciară, dreptul intern poate prevedea că un astfel de ordin este supus mai întâi validării sau controlului de către o autoritate judiciară înainte de a putea fi contestat în instanță.	Array	Reconsiderarea prevederilor în sensul obiecțiilor.

13	Art. II pct. 26 – redacția art. 229/4 din Codul de procedură penală	La articolul 229/4, alineatul unic devine alineatul (1) și se completează cu alineatele (2) și (3) cu următorul cuprins: „(2) În cazul în care bunurile sechestrate nu sunt confiscate, instanța de judecată dispune restituirea acestora proprietarului sau, după caz, posesorului legal, iar dacă aceștia nu sunt identificați, se trec în proprietatea statului. (3) Confiscarea bunurilor nu afectează drepturile victimei, ale părții vătămate și ale părții civile de a obține repararea prejudiciului cauzat prin infracțiune.”	La alin. (2) – ar fi de recomandat reconsiderarea normelor. Or, în cazul decesului făptuitorului, la bunuri ar putea pretinde un eventual succesor, care, însă, nu a reușit înregistrarea dreptului de proprietate după sine. Reținem obiecția pentru tot cuprinsul proiectului.	Array	Reconsiderarea prevederilor în sensul obiecțiilor.
14	Art. II pct. 27 – redacția art. 229/5 din Codul de procedură penală	Articolul 229/5 va avea următorul cuprins: „Articolul 229/5. Executarea efectivă a hotărârii privind recuperarea bunurilor infracționale (1) Hotărârile judecătorești cu privire la confiscarea specială și extinsă a bunurilor infracționale se execută conform prevederilor legislației de executare. (2) Bunurile infracționale sau contravaloarea acestora, confiscate de instanțele naționale, care se află peste hotarele țării, se repatriază în Republica Moldova în cadrul asistenței juridice internaționale. (3) Bunurile confiscate pot fi utilizate în scopuri sociale sau în interes public, în condițiile legii.”	Ar fi de recomandat completarea articolului cu prevederi ce țin de soluționarea concurenței sechestrelor aplicate asupra unui bun. Totodată, este de reținut că, în lipsa vreunor reglementări ce țin de utilizarea bunurilor confiscate în scopuri sociale sau în interes public, prevederile propuse la alin. (3) rămân inaplicabile.	Array	Reconsiderarea prevederilor în sensul obiecțiilor.

15	Art. VII, pct. 6 – la modificarea propusă la art. 11 alin. (3) din Legea 48/2017 privind Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale	Art. VII. – Legea nr. 48/2017 privind Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 155-161, art. 251), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: ... 6. La articolul 11 alineatul (3), cuvintele „obținute din valorificarea bunurilor infracționale indisponibilizate” se substituie cu textul „din bugetul de stat, precum și din alte surse neinterzise de lege”.	Expresia „alte surse neinterzise de lege” este una ambiguă. Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale poate contracta persoane fizice și juridice, de drept public și privat, specializarea cărora va asigura cea mai eficientă realizare a atribuțiilor de evaluare și administrare a bunurilor infracționale indisponibilizate. Achitarea serviciilor prestate de persoanele respective din alte surse decât cele provenite din bugetul de stat ar putea afecta imparțialitatea, integritatea și independența acestora.	Array	Reconsiderarea prevederilor în sensul obiecțiilor.

IV. CONCLUZII

Autor al actului normativ este Guvernul, autor nemijlocit - Ministerul Justiției. Categoria actului normativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative.

Prin proiect, se propune modificarea:
- Codului penal al Republicii Moldova, nr. 985/2002;
- Codului de procedură penală al Republicii Moldova, nr. 122/2003;
- Codului de executare al Republicii Moldova, nr. 443/2004;
- Legii cu privire la asistența juridică internațională în materie penală, nr. 371/2006;
- Legii privind activitatea specială de investigații, nr. 59/2012;
- Legii cu privire la Procuratură, nr. 3/2016;
- Legii privind Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale, nr. 48/2017.

Prin proiect se transpun parțial prevederi din:
- Regulamentul (UE) 2018/1805 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 noiembrie 2018 privind recunoașterea reciprocă a ordinelor de indisponibilizare și de confiscare (CELEX: 32018R1805), publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 303 din 28 noiembrie 2018;
- Directiva (UE) 2024/1260 a Parlamentului European și a Consiliului din 24 aprilie 2024 privind recuperarea și confiscarea activelor (CELEX: 32024L1260), publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene seria L din 2 mai 2024 (în continuare - Directiva).

Potrivit Notei de fundamentare, scopul urmărit prin proiect este fortificarea mecanismului de urmărire și identificare a bunurilor infracționale pentru a sprijini organele responsabile de confiscare si executare efectivă a confiscării, precum si asigurarea masurilor de gestionare si planificare a activelor, prin alinierea cadrului normativ național la standardele legislației UE.

Autorul a respectat prevederile Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional. În ceea ce privește Parlamentul, Legislativul a aprobat proiectul în prima lectură înainte de a-l supune consultărilor publice.

Structura Notei de fundamentare nu corespunde structurii stabilite de Anexa nr. 1 la Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative.

Proiectul nu este suficient de argumentat. Astfel, proiectul ar necesita o argumentare suplimentară în ceea ce privește:
- descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative;
- analiza impactului de reglementare;
- măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ.

Nota de fundamentare nu conține date statistice, care ar releva problemele instituționale cu care se confruntă autoritățile în domeniul vizat. Pentru acest motiv, în lipsa vreunei evaluări a cadrului instituțional aferent, în prezentul Raport, nu s-au abordat, cu excepția câtorva prevederi, aspecte ce țin de statutul autorităților și raporturile interdepartamentale.

Implementarea proiectului nu pare să necesite cheltuieli financiare suplimentare. Însă, proiectul ar necesita analiza impactului de reglementare, care ar cuprinde celelalte alte aspecte, decât Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative, aspecte solicitate prin Anexa nr. 1 la Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative.

Proiectul nu stabilește/promovează interese/beneficii de grup sau particulare, care ar fi fără vreo justificare. Totuși, proiectul necesită mai multe îmbunătățiri din perspectiva drepturilor omului, dar și din perspectiva prevederilor cadrului național normativ și a Directivei.

Cu titlu de exemplu, proiectul, conține prevederi care vizează, în bună parte, proprietarii și posesorii bunurilor susceptibile confiscării, pe când ar fi importantă extinderea acestora asupra tuturor persoanelor care ar putea fi afectate prin măsurile aplicate de indisponibilizare sau confiscare a bunurilor.

Directiva operează cu termenul „persoane afectate”, prin care, în sensul art. 3 din Directivă, se înțelege:
- o persoană fizică sau juridică împotriva căreia se emite un ordin de indisponibilizare sau un ordin de confiscare;
- o persoană fizică sau juridică care deține bunuri care fac obiectul unui ordin de indisponibilizare sau al unui ordin de confiscare;
- un terț ale cărui drepturi în legătură cu bunurile care fac obiectul unui ordin de indisponibilizare sau al unui ordin de confiscare sunt direct prejudiciate prin respectivul ordin;
- o persoană fizică sau juridică ale cărui bunuri fac obiectul unei valorificări anticipate.

Proiectul necesită o reconsiderare în partea ce ține de garanțiile oferite persoanelor afectate. Trebuie să se asigure că:
- persoanele afectate au dreptul la o cale de atac efectivă și la un proces echitabil, în vederea exercitării drepturilor lor;
- drepturile la apărare, inclusiv dreptul de a consulta dosarul, dreptul de a fi audiat cu privire la aspecte de drept și de fapt și, după caz, dreptul la interpretare și traducere, sunt garantate persoanelor afectate.
- dreptul de a consulta dosarul poate fi limitat la documentele legate de măsura de indisponibilizare sau de confiscare, cu condiția că persoanele afectate să aibă acces la documentele necesare pentru exercitarea

dreptului lor la o cale de atac efectivă. În cazul în care persoana se sustrage de la procedură, trebuie să se ia toate măsurile rezonabile pentru a garanta posibilitatea efectivă ca respectiva persoană să își poată exercita dreptul de a contesta ordinul de confiscare, să fie citată pentru a lua parte la procedura de confiscare sau să depună eforturi rezonabile pentru ca aceste proceduri să fie aduse la cunoștința persoanei în cauză.
- se adoptă prevederi în temeiul cărora persoana ale cărei bunuri sunt afectate să aibă posibilitatea efectivă de a contesta ordinul de confiscare, inclusiv circumstanțele relevante ale cauzei și probele disponibile pe care se bazează concluziile.
- se adoptă prevederi în temeiul cărora o persoană afectată să aibă posibilitatea efectivă de a contesta un ordin de valorificare anticipată și să acorde persoanelor afectate toate drepturile procedurale necesare pentru exercitarea dreptului lor la o cale de atac efectivă.
- se prevede posibilitatea suspendării de către o instanță a executării unui astfel de ordin de vânzare, dacă altfel ar exista un prejudiciu ireparabil pentru persoana afectată.
- părțile terțe au dreptul de a invoca titlul de proprietate sau alte drepturi de proprietate.
- persoanele afectate au dreptul de a avea acces la un avocat pe toată durata procedurilor de indisponibilizare și de confiscare.
- persoanele în cauză trebuie să fie informate că au acest drept.